

A LA NIT, CADA NIT

(marcòlic)

A LA NIT, CADA NIT...

Quan el vespre em ceneix, descloc els ulls,
escolto com la pluja truca els vidres,
i el tro llunyà, i el crit dels meus ahirs;

veig com belluga l'ombra enmig dels arbres,
com, escarnint el ritus d'altres llums,
un raig de lluna cau sobre un món plumbi.

Exploro el llit. Encerco el cos que em falta,
la suor d'una pell, la veu d'un somni:
so perenne, flor oberta davant meu...

I palpo la buidesa del meu ara,
solitud desvetllada de misteris
que em porta al precipici dels setanta.

Camprodon 13 d'abril, 2021

ES COSA DE TEATRE

Sempre m'ha agrada't molt l'art interpretatiu. Recordo que de petita no perdia cap ocasió del que la tradició ens donava per fer, el màxim de bé, una bona interpretació. El vers de Nadal, pujada a dalt la cadira del menjador, no era només interessant la recitació ben feta sinó també els aplaudiments entusiastes de la família i les seves propines que anaven directament a la guardiola custodiada pels pares. Per Sant Josep, sant del pare, de la tieta que vivia amb nosaltres i el germà... -i parem de comptar-, també hi havia festival d'espectacles; la cançoneta cantada i ben entonada representada amb gestos teatrals apresos de la televisió que en blanc i negre ens donaven imatges persuasius; els petits trucs de màgia que havíem après a l'escola a l'hora del pati; llegir amb molta solemnitat la carta adreçada al pare que també havíem fet a la classe de gramàtica. Tot plegat era un dia per lluir-se i veure als pares satisfets.

Però no era només en les festes populars que jo podia "actuar", també aprofitava els moments "dolents". Quan venien maldades i calia plorar o fer saber que la situació no m'agradava, era un bon moment per exercir alguna peça teatral; el plorar de cocodril que em deia la mare o be saber mantenir un posat sever i rigorós davant la "injustícia" de contradir els meus gustos. En tots els casos el resultat era escandalosament un fracàs.

Ja de més gran, vaig tenir l'oportunitat de fer teatre purament amateur, però amb tota la càrrega de realitat, amb guions apresos de memòria, assajos, públic, nervis i entusiasme per fer una bona interpretació. Cal dir que me'n vaig en sortir sempre amb èxit tant en l'art dramàtic com el còmic.

Us explicaré l'escena de una obra que en si no era còmica, però ho va resultar. L'escena representava l'encontre de uns amics que tot explicant-se les seves vides comentaven la mort de una dona molt coneguda d'entre ells. L'autora de l'explicació era jo i el guió d'aquell moment deia: "La Teresa era molt bona companya... la seva mort ens va agafar de sorpresa. Va tenir una mala digestió i tot fent la migdiada va fer l'últim badall i va quedar morta". Tot això dit amb caire dramàtic resultava trist i verídic, només que em vaig equivocar i en lloc de dir "va fer l'últim badall i va quedar morta" em va sortir "va fer l'últim vedell i va quedar morta". Es va crear un silenci sepulcral, jo vaig quedar paraitzada de pànic i no em podia moure, els altres actors em miraven compassius i el públic esperava en silenci el resultat. Potser tot hagués quedat en res sinó fos que des de l'apuntador es va sentir una veu forta i clara que va esclafir: "no m'estranya". I aquí es va canviar el guió de l'obra perquè en lloc de un drama va ser el més còmic que mai he viscut. Tots, actors i públic vàrem esclatar en un atac de riure que no podíem parar i que va provocar una genuïna actuació amb guió propi, concloent l'obra vers una semblança del original.

Hi ha moltes altres anècdotes amb equivocacions. Una vegada representàvem La Passió a un nivell molt familiar i ja en els assajos li repetíem amb to d'humor al que feia el paper de Jesús que, en el moment en que Pere talla l'orella del criat i Jesús li ha de dir "Pere guarda't l'espasa a la beina", no li digués "Pere guarda't l'espasa a la boina". Doncs el dia de la representació, això va dir i tots els que estàvem al escenari com a bons actors que érem vàrem continuar amb el rigor i posat seriós que tocava, i també el públic va saber perdonar i passar per alt aquell petit desencert.

És molt bonica i fascinant la relació que es crea entre els actors i el públic. Hi ha d'haver molta complicitat. La meva petita experiència em diu que la vida que cadascú viu és com una obra de teatre que tothom hi té el seu paper. El més important és que el descobrim i sapiguem viure'l creant relacions positives entre tots els que intervenen, a fi de fer un bon paper i una obra agradable per tothom.

Lia Tori

TENIA 5 ANYS *pseudònim Cardina*

Estava a dalt la placeta del jardí, jugava i sento el pare que em crida ...Isabaleta, Isabaleta, vaig corrents i em tiro els seus braços. Ell em diu: anem a casa que hem de parlar. Els meus germans ja estaven asseguts al voltant de la taula, la Carmeta, en Feliciano, en Bartomeu, l'Anita i jo.

El meu germà Bernat, era a la guerra a lluitar per la República, no tenia ni 18 anys.

El Pare ens va dir : avui aniré a parlar amb el jefe més gros que tenim a la torre (la Torre de Cal Comte) en aquells dies estava ocupada per militars , eren de galons i estrelles. Hi havien soldats que estaven fent guàrdia al jardí. A l'escoltar el que ell deia em vaig posar a plorar. Tota aquella gent em feien molta por. El pare molt seriós em diu: "prometa'm que no ploraràs".

Era fosc però no era tard. Ens va agafar de la mà a la meva germana Anita , de 8 anys i vàrem anar a les escales de la torre (Aquesta imatge encara la veig, aquest malson , no l'he esborrat).

El pare va dir-li amb el soldat de guàrdia que volia parlar amb el jefe, uns minuts més tard va aparèixer un senyor, ell el va saludar amb molta educació com si saludes el Sr. Comte. Vaig sentir que li tremolava la mà, a mi les cames i vaig tancar ben fort la boca per no plorar. Li explicava que la torre era el pa dels seus fills, que el seu fill gran Bernat, estava al front lluitant amb ells, i que no sabia si estava amb un camp de concentració a França, que el Rei Alfons XIII, li va donar el títol de comte , de Salces de l'Ebro. " caballero cubierto ante el Rey". No per qüestions polítiques, simplement per que donava molta feina a treballadors . Que el Senyors eren molt complidors ... Mentres parlava, les llàgrimes li rodaven cara avall. Li suplicava que les bombes que tenien en el sotano per fer volar la torre (de nom "Quinta Maria"), que no ho fessin !!

Aquell senyor el va escoltar sense dir res, només dues paraules: Marchate inmediatamente al pueblo, y hasta mañana, no volvais...¡Es una orden !.

Varem anar a casa l'oncle Pep, germà del meu pare. Vam passar la nit a la cuina amb la tia Agneta. Tenien una estufa, s'estava calent. Unes hores més tard , vam sentir...Bom, bom, bom ! eren les bombes , que explotaven a Cal Comte.

El poble de Camprodon no va dormir aquella nit . Jo si , perquè em vaig despertar al llit de la tia al carrer València.

A la matinada el bom, bom , va parar. El pare volia anar a casa, però l'oncle li va impedir. Allà a les 11 del matí, els dos germans van anar a veure que havia passat . Al cap d'una estona el tio Pep va tornar i ens va dir, que ja podíem tornar a casa que la torre seguia dreta. Tothom era fora, que ja hi podíem anar tranquils!

Quina tristesa!! Si! La torre estava dreta s'havia salvat! però com estava? feia pena, vidres trencats, balcons, finestrons al jardí destrossats per les bombes, que allà mateix varen explotar, semblava un camp de batalla. La nostra caseta també estava igual, una pared del jardí ensorrada. El panorama era de pena, però la vida es estranya, el meu pare estava content, ens va mirar amb aquells ulls tant negres i ens digué: Tots estem bé! Tenim feina per dies!.

Gràcies a les vegades que ell m'explicava aquell espantós dia, avui el puc redactar i sempre acabava la història amb aquestes paraules: Vaig parlar amb un bon home!

P.D. Any 2021, la torre segueix dreta i està preciosa! Gràcies al Sr. Marc Navarro Moya amb el seu saber fer i carinyo, ell l'ha convertit i és:

Bastiments Aventura

Casa de Colònies

Torre del Coll

Camprodon

TELEFONISTA.

Als 13 anys vaig tenir el meu primer treball remunerat i legal. (Als 10 anys havia fet de ninyera (de cuidar criatures abans s'en deia així) i quasi m'havien de vigilar a mi com em va dir la minyona de la casa doncs un dia bevent aigua a la mare de la Font la criatura va relliscar i va quedar sota el raig de la Font, però no es va fer mal). El treball va ser a telèfons i el primer any em cuidava de rebre telegrams i anar a portar-los als destinataris. Els telegrams arribaven per veu desde Sant Joan de les Abadesses i el "jefe" es deia Sr. Valencia un home molt seriós però bona persona. Tenia un ajudant que es deia Antonio i quan vaig anar a festa major a Sant Joan a casa dels parents el vaig conèixer i sempre em deia que volia sortir amb mi.....

Quan sortia a repartir els telegrams que generalment eren per els senyors de les torres tenia algú ensurt amb els gossos que m'abordaven complint amb la seva missió, però desseguida sortien els de la casa i ja els calmaven i quasi sempre ens donaven un xic de propina. La meua antecessora la Maria Guillemet (la seva mare tenia una merceria al carrer Valencia que en deien a cala Illa) si veia que la propina era escassa els hi deixava la calderilla als escalons d'entrada de la casa.

Al cap d'un any ja em varen posar de telefonista, amb un sou de 800 pessetes que junt amb la meua germana que també va entrar de telefonista varem donar a la meua mare que per ensortissen criava conills i el papa feia marcs de quadros, però no donava gaire

. Les nostres antecessores havien esset la Maria Guillemet, la Maria Nita Barcelo i molts més anys enrera la Montserrat Tenas i la Glòria Miró amb la Sra. Quimeta d'encarregada. Amb la meua germana Maria Rosa juntes ens partiem els torns de mati i tarda i dissabte i diumenge menys la tarda del diumenge que el feia la nostra jefa la Nita Bassaganyes. La feina era molt engrescadora, varem conèixer molta gent per telèfon i presencialment, a Sant Joan de les Abadesses hi treballava la Montserrat Rossinyol i la seva jefa era La Florentina totes dues molt bones persones; a Ripoll hi havia la Maria Jesus Izquierdo molt simpàtica i la seva jefa era la Sra. Maria que era molt seria. Com a jefe de mecànics venia el Sr. Guimerà força més gran que nosaltres i també venien mecànics joves i guapos. Un d'ells cantava molt be, era manyo i junt amb un altre noi un dia al vespre ens varen fer sortir al balcó de casa a mi i a la Maria Rosa i ens varen fer una serenata amb guitarra i veu. També recordo que a Tona feia de telefonista un noi (no era gaire habitual quasi tot erem dones) tenia una veu preciosa i junt amb les companyes de Ripoll i Sant Joan n'estavem enamorades però un dia varem tenir una foto i s'ens en va anar la il·lusió a terra, era poc agraiat.

Hi havia diferents locutors als pobles de la Vall i també erem molt amigues amb tots, L. Amparo de ca'l Parruc de Mollo, l'Antonia de ca'l Ferrer de Llanars, la de can Peris de Vilallonga, les germanes de Tregura, (que no sabien el castellà i quan hi anava algú mecànic

com que aquets no parlaven català ens havien de trucar per anar traduïnt el que anaven a arreglar) la Maria de Sant Pau i a Setcases crec que era la carnicera.

Amb l'estiueig havíem de posar moltes conferències a Barcelona però no teníem línia i Ripoll per ordre de demanda ens donava línia. Al locutori hi havia gent que si passava hores i els havíem d'animar a que no es posessin nerviosos que ja arribaria el torn. També va ser una època en que molta gent d'Andalusia venia a treballar a Catalunya i sobretot gent d'Ubeda i Orcera venien sovint per sentir la família però passava per tantes línies que al final quasi no es sentien i nosaltres feiem d'interprets: La persona que teníem al locutori en deia que preguntéssim com es trobaven i després els hi deíem la resposta que solia ser: bien muy bien os encontramos a faltar ;tot això amb una pujada de volum de veu que crec que ens sentien desde baix al carrer . Recordo l'alegria que varem tenir quan per fi tinguérem una línia directa amb Barcelona; allò va semblar un miracle, no haver de dependre de ningú i la rapidesa en que podíem donar el servei.

Teníem uns 185 abonats i se que encara ara recordo quasi tots els números qui eren, tants que quan llegeixo un llibre no hi poso punt i si he acabat a la pàgina 52 se que m'he de recordar de la Granja o el 100 en Joan de l'Auto Escola i etz etz etz.

La nostra jefa l'Anita era una gran dona, treballadora, molt familiar, i una gran cuinera. Encara recordo com si fos ara els sopars de cel.lebracions de sants i aniversaris que ni havia sovint doncs ella estava casada amb en Josep gran músic i tenia 2 fills l, Anna Mari i en Pepe (que per nosaltres eren com germans) i es clar quasi cada mes hi havia alguna cosa per cel.lebrar. Recordo que per el carnestoltes treballàvem disfressades i la Maria Rosa una vegada va sortir al carrer i va anar a una botiga d'embutits que hi havia al davant(a can Pineda) i va fer veure que parlava només angles i va espantar l, avia botiguera fent gestos de com mataven el porc . També per els Sants Innocents sentíem com alguns personatges feien bromes per telefon. Per exemple hi havia el secretari de l'ajuntament Sr. Vallejo que trucava a can Rota i els hi deia: Es casa Rota? com que li deien que si, responia: pues a ver si la arreglan. (Nosaltres de vegades escoltàvem el que es deien la gent però d'amagat i ningú ho notava.

Com he dit en Josep era un gran músic i gràcies a ell em vaig introduir al món de la música. Cantar sempre m'havia agradat però saber com funcionava la música (negres, corxeres, compassos, harmonies) això va ser per mi un gran avenç que mes tard m'ajudaria a adentrar-me mes en el món de la música. Gràcies Josep.

Per aquells anys jo alguna vegada quan es feia ball al Casino ballava sobretot amb el noi que ell destí va fer que fos el meu amor i marit i de vegades em trucava desde el numero 17 amb l'excusa de demanar l'hora i jo quan veia que s'illuminava aquell numero el cor em feia un salt d'alegria. Ell preguntava quina hora era i jo li responia però no gosava donar-li massa conversa i ell no coneixia be si amb qui parlava era jo o la meva germana però al cap de poc com que ella era molt xerraire (encara ho es) ja veia que no parlava pas amb mi.

Algunes tardes festives que em tocava torn ell venia a fer-me companyia i treballant i xerrant la tarda es feia mes curta.

Els anys varen anar passant i després d'un llarg festeig dels 17 als 22 en Toni i jo vàrem decidir de casar-nos i vaig deixar la feina. Les successores varen ser la Teresa Claravall (Deu la tingui a la Gòria) i la Magdalena Nogué.

Varen ser uns anys preciosos que sempre me he tingut en el record.

ROSA D'ABRIL

VIVÈNCIES DEL FUTUR

Preciós nou dia a la Vall de Camprodon.

Un magnífic diumenge de maig de 2110 per anar a fer un tomb pel municipi i rodalies. Venen ganes d'agafar la motxilla i anar d'excursió per boscos i praderies, però preferim fer un tomb per l'aire i pujar al nostre Turbodron Z6 de 4 places, equipat amb 6 unitats de propulsió i radar anti-col·lisió. Guaitarem des del cel l'evolució de totes les intervencions fomentades en el Pla d'Innovació Territorial (PIT) aprovat l'any 2080. Gràcies a ell tota la Vall s'ha convertit en una exitosa experiència de modernització social i econòmica, que s'està exportant a la resta de Catalunya.

Tinc autorització de vol gràcies al meu càrrec, lligat al parc mòbil de la Generalitat. Al començar aquest segle XXII els turbodrons encara eren de lliure utilització per a tothom, però els van haver de limitar a causa dels freqüents accidents que es produïen en els moments de major circulació aèria. Als particulars ara els cal un permís especial per justificar-ne l'ús.

Sortim tots tres, la Núria, el Dídac, i un servidor, Jaume. Ens enlairem des del pati de casa, a prop de la piscina municipal de Camprodon, i enfilem cap el Montfalgars, punt de trobada de les comarques de la Garrotxa, el Ripollès i el Vallespir. A punt d'arribar-hi, passem pel damunt de "La Casilla", l'antic quarter dels carabiners encarregats de vigilar fronteres, reconvertit en un gran centre estratègic de bombers de la Generalitat. Disposa d'un eficient equip humà i parc mòbil contra els incendis forestals (les últimes dècades, degut al canvi climàtic, s'han declarat incendis mai vistos per aquestes latituds). També és responsable dels rescats d'alta muntanya al Pirineu Oriental, en contacte permanent amb les altres vegueries, i de la formació de les noves promocions de bombers.

Arribats al Montfalgars girem cap al Coll de Malrem. Una mica lluny a la dreta es divisa Font Rubí, on hi viuen ja, després de l'ampliació, uns 1500 habitants censats.

A l'alçada de Rocabruna podem observar el nou format de la mina de les Ferreres, després que s'hagi renovat la llicència d'explotació per la veta de coure descoberta anys enrere. De fet, anaven a desmantellar-la definitivament quan, en un últim intent d'explotació, van aplicar sensors d'alta tecnologia i van descobrir el filó. A les mines ara no hi entra cap persona; diferents tipus de robots motoritzats i equipats amb detectors, perforen i extrauen el material sota el control d'una caseta informatitzada a l'exterior de la mina. Un parell d'enginyers fa tota la feina de control. El mineral es processa en una nau adjunta soterrada, d'on surt el coure metall en lingots.

Del complex industrial només se'n veu la caseta dels enginyers. L'energia consumida prové del cim de la carena, dels col·lectors eòlics horitzontals d'eixos assistits que, amb un limitat impacte ambiental, formen un llarg rosari des del Comanegra fins l'alçada de les Roques d'en Mercer, sota el Costabona. A part del vent atmosfèric, aprofiten els corrents tèrmics ascendents dels dos vessants de les muntanyes. Es genera gran quantitat d'energia elèctrica que s'aboca a la xarxa general.

Tirem avall i admirem la reconstrucció del Castell de Rocabruna, del segle X, en plena Alta Garrotxa, reconvertit des de fa 20 anys en un dels centres d'informació històrica més potents de la comarca. Museu, sala de conferències i exposicions, biblioteca, i

activitats educatives, que evoquen la vida d'aquestes valls des dels primers assentaments prehistòrics. S'ha recuperat l'estructura original del castell, gràcies a la tècnica d'edificació que utilitza pedra artificial creada pel sistema de reproducció volumètrica industrial. Aquesta indústria genera pedra resinosa lleugera, de color, textura i resistència equivalents a les originals. Gràcies al mètode, desenvolupat a mitjans del s. XXI, les construccions medievals de Catalunya amb valor històric catalogat s'han reconstruït i són font de coneixement per arquitectes, historiadors i estudiants.

Més avall, passat el sempre impecable poble de Beget, enfilem cap al Castell de Bestracà, del segle X. Un altre exemple de reconstrucció en pedra resinosa. Ens hi aturem, sempre sense baixar del vehicle. Aquest és punt de trobada del muntanyisme de l'Alta Garrotxa des que es va reedificar. D'aquí estant és espectacular el domini de la serra del Comanegra i els torrents que en baixen: els Trulls, el Bellestil, el Barrancot, les Valls, i el Toll, tots freqüentats per excursionistes àvids de bosc i muntanya. Bona part dels singles estan equipats fins el Ferran amb vies ferrades pels més aventurers. El mateix castell acull un refugi de muntanya de 30 places.

En els boscos de l'Alta Garrotxa es viu com enlloc la revifalla del món rural que es va produir com a conseqüència de les lleis de protecció al petit pagès promulgades per la Generalitat el 2087. Fins aquell moment i sobretot des de mitjans del s. XX l'abandonament en aquesta i d'altres valls de masies com La Gurata, El Trull, Can França, La Vila, El Meià, El Cortalot, El Casot, El Puig, El Ricard,...i tantes altres, mostrava el trist esquelet del feinejar d'una viva època anterior.

Anem a sobrevolar el Puig Ou després d'haver passat sobre Salarça i Bolós i entrarem a la Vall del Bac. Aquí, al peu de la Serra de Malforat, destaca el majestuós conjunt residencial de la Mare de Déu dels Àngels de Llongarriu, actual centre de culte de creients catòlics que perviuen a Catalunya. Aquest conjunt, reconvertit al primer terç del s. XXI en hotel de muntanya, va ser adquirit i ampliat el 2070 per alguns estaments catòlics unificats, després de l'extinció oficial dels credos religiosos en el Gran Concili de 2060 a 2063. Moment històric en què, en el mateix cor del Vaticà, la major part de la jerarquia eclesiàstica, amb intel·lectuals, filòsofs i representants d'altres religions de tot el món, va disposar la solemne abolició de les organitzacions eclesiàstiques, i el reforçament d'una moral universal de consens. El subsegüent repartiment de bens de les comunitats religioses del món va insuflar un fort alè de creixement a l'economia dels pobles deprimits.

Des del començament dels temps l'home havia creat Déu, com a necessitat imperiosa d'entendre l'existència. El vam connectar primer a la Natura i als fenòmens naturals, i el vam desenvolupar més tard com a subjecte d'elaborades teories filosòfiques sobre la transcendència espiritual humana. Però ara havia complert sobradament amb les seves responsabilitats i el podíem alliberar. Sempre present a la vida de l'ànima i a la moral d'innombrables generacions. Ara Déu és un record. Ens havia ajudat a somiar, perdonar, estimar, a buscar el bé i la justícia i a transcendir la mort amb la promesa d'un Més Enllà gratificant. Era hora d'alliberar-lo dels seus deures amb nosaltres. Podia volar cap a l'infinit, d'on l'havíem captat feia milers d'anys donant-li diverses formes. Ens ha deixat una indubtable evolució psíquica. El creixement de la nostra ment anava lligat a l'especulació intel·lectual i a la fantasia mística. La comunicació personal amb

Déu era un esforç mental de primer ordre. Les nostres xarxes neuronals han estat fortament enriquides gràcies a la il·lusió d'Ell.

Llàstima del dolor i la mort a causa de les intransigències dogmàtiques, així com de les guerres que en el seu nom ha llançat als pobles de la terra uns contra els altres. Difícil és a la història de les religions trobar-ne una de bondadosa i pacífica. Donem per bo, però, allò de positiu que ens ha aportat la idea de Déu, i per indignes les injustícies que l'home ha comès apropiant-se el seu nom.

Seguim volant per la Vall, amb ganes de més.

Actualment, i des de finals del s. XXI, l'educació dels infants des dels seus primers passos s'ajusta a un desenvolupament intel·lectual més harmoniós per a mantenir una ment en equilibri; raonament, intuïció, fantasia, creativitat pràctica, concepte espai-temps, intel·ligència emocional, rigorosa igualtat de gèneres,...i un llarg etc.

L'educació és individualitzada i s'imparteix en grans centres educatius comarcals d'uns 1000 alumnes, on la mainada hi accedeix en pocs minuts des de casa, siguin del poble que siguin, gràcies a la gran xarxa subterrània catalana de l'Hyperloop, tren tubular per levitació magnètica que circula a 1200 km/h.

El centre educatiu que pertoca als infants de la Vall de Camprodon, però també rep alumnes de la resta de la vegueria de Girona, està situat a l'antiga masia del Mariner, en front de Sant Pau de Segúries, adquirida i ampliada per la Generalitat fa uns trenta anys després de l'aprovació del PIT. La seva ubicació es va considerar pertinent per aquesta part del Ripollès, un cop assolida la independència de Catalunya, quan vam disposar d'estructura educativa pròpia.

Volant pel damunt de Sant Pau s'observa el creixement de les instal·lacions que es va fer per albergar els mil alumnes que estudien aquí fins els 18 anys, abans d'entrar a les universitats.

Un gran consens europeu d'experts en aprenentatge va permetre desenvolupar l'actual sistema educatiu que, partint dels temperaments naturals estampats en el propi ADN, s'orienta el coneixement en cada individu. Es tracta de que nens i nenes potenciïn coneixements afins al seu intel·lecte i aptituds, dins d'un bloc generalista.

Aproximadament es dona un 60% específic per les aptituds de l'alumne i un 40% pel coneixement global. La potenciació de les arts plàstiques i la música hi tenen un gran paper. També l'educació física és element fonamental.

Es tracta, no pas d'encaminar l'infant, però sí deixar-lo nedar entre les seves principals afinitats. Les plantilles de mestres s'han triplicat en mig segle per aconseguir-ho.

Les dades dels últims anys mostren una salut emocional i mental de la societat notable, gràcies en part a la supressió de les tensions que es produïen en etapes de formació, quan es carregava als estudiants amb disciplines allunyades de les seves inclinacions naturals. Ara, surten molt forts en les matèries afins i ben preparats en les generals.

Saltem ara cap a la Serra Cavallera on voregem la Torre, ja restaurada, i arribem al conjunt residencial pels ancians, edificat al Pla d'en Plata. Tota aquesta vesant de la Serra va passar a ús públic uns anys després d'aprovar-se el PIT el 2080, i acull, entre interns i diürns, uns 500 avis de la zona. Les activitats individuals i col·lectives dels interns, fruit d'un bon estat de salut mental i física els hi permet una elevada qualitat de vida. Avui en dia, gràcies a teràpies i medicaments és difícil trobar un avi en condicions

físiques i mentals gaire afeblides. Per altra banda, la serena regulació de l'eutanàsia permet decidir a cadascú on i com vol acomiadar-se de la vida de manera digna. La societat actual ha recuperat els nostres ancians per la direcció del país, a l'estil dels antics consells tribals d'èpoques passades. Així l'enorme valor d'haver viscut i sumat experiència s'ha bolcat a la bona gestió social. A les residències com aquesta del Pla d'en Plata, hi ha un consell permanent d'homes i dones de més de 70 anys en paritat. Aquests consells, presents als altres centres de Catalunya, trien per sufragi el 20% dels diputats del Parlament de Catalunya sense adscriure's a cap tendència política. Les seves aportacions dels últims anys han millorat notablement la dinàmica social propiciant lleis que afavoreixen la convivència entre generacions i el reconeixement de la vellesa com un orgull i una font de saviesa.

Tirem amunt amb el Turbodron passant a ran de Coll del Pal i deixant a ma esquerra el Puig Estela i La Collada Verda. La carena de la Serra Cavallera acull un altre parc eòlic important, de col·lectors horitzontals, que subministra electricitat a la xarxa.

El meu fill Dídac està al·lucinat. Fa temps que no fèiem un recorregut tan viu pel municipi i pobles de la Vall. La meva dona no bada boca i té ulls per tot.

Baixant cap a Abella, a l'alçada de les deus, ens trobem un altre complex públic, aquest cop aprofitant les aigües que brollen de la muntanya. Aquestes són instal·lacions esportives bastant recents, d'uns vint anys cap aquí, i encara més invisibles que les altres.

Fa ja uns 50 anys que tot el que és obra nova està sotmès a una estricta adaptació a l'entorn, que no permet que destaquí des de l'aire més del 20% de les instal·lacions. S'aplica als equipaments públics, instal·lacions industrials, col·lectors eòlics i xarxa tubular de l'Hyperloop. Tot ha d'estar soterrat o cobert de terrats vegetals deixant visualitzar el què, per obvi, no es pugui cobrir.

El parc d'Abella és un modern i ben equipat nucli esportiu per a grans i petits, on s'aprofita l'aigua de les deus per mantenir les piscines. A les instal·lacions s'hi pot accedir tant per activitats escolars com per esbarjo de la població.

Des d'aquest punt s'entreveu el cinturó de làmines solars arreglades al Puig de les Agudes (Pic del Bac), per sota de la placa commemorativa del desastre aeri del juliol de 1944, en què es va estavellar un avió militar americà en la segona guerra mundial. Són un potent acumulador d'energia solar connectat també a la xarxa general.

A més del sol i el vent, avui en dia, hem avançat de manera exponencial en l'aprofitament de l'energia geotèrmica, una font inesgotable. L'exemple principal a la nostra vegueria és la central instal·lada al volcà de Santa Margarida, a Olot. Perforat fins els primers magmes sota la crosta terrestre i visible només des del aire, proporciona un 25% de l'energia que consumeix tota Catalunya, sobrepassant de llarg les possibilitats que oferien les centrals nuclears, desmantellades fa molts anys.

Enfilem el vol cap a Feitús i després a Espinavell, convertides ambdues en grans àrees residencials per absorbir part de l'increment de població de la Vall de Camprodon.

Després d'una renyida negociació amb els pobles de la Vall seguida d'una consulta popular vinculant, es va aprovar el projecte, inclòs en el PIT. A ningú li agradava la idea de substituir espai natural per urbanisme, però l'actual legislació, molt restrictiva amb el ciment, ha aconseguit una òptima combinació de natura i poblament, que no atapeeix

les dues àrees esmentades: La de Feitús, per damunt de la font del Tir i fins el començament del torrent del Griu, i la d'Espinavell, situada sobre l'altiplà que forma el Serrat de la Perdiu, entre el torrent de Coll Pregon i el Clot de la Closeta.

La vida que ha donat el creixement de població a Llanars, Vilallonga, Setcases, Molló i Sant Pau, així com als poblets que en formen part, ha neutralitzat les reticències inicials. I ha neutralitzat els curts períodes hivernals de l'estació de Vallter.

Amb la desurbanització de les grans ciutats, la construcció del tren tubular en xarxa a tots els municipis catalans va permetre rebaixar la pressió demogràfica a les urbs, per incrementar-la als territoris menys poblats. La Vall de Camprodon ha multiplicat per 5 la seva població els últims 50 anys.

Abans de baixar des de Coll Pregon cap Fabert i Espinavell, ens hem aturat al Coll per mirar cap a Les Deus del Sitjar, naixement del Ritort. Intentem imaginar l'enorme infraestructura que haurien format les piscines en cascada previstes en roca natural i que es pretenien construir aprofitant les aigües que brollen de la muntanya. Aquest parc lúdic, però, va ser rebutjat per referèndum popular, considerant que el parc esportiu de les Déus d'Abella complia amb una funció semblant i no calia castigar més el territori.

Finalment, ja de retorn, al passar pel damunt del terme municipal de Molló es veuen extenses àrees de conreu, i destaca la tasca que s'ha dut a terme per incrementar la pagesia en aquesta vila, després que el departament d'agricultura donés un fort impuls al tradicional conreu de la patata, apreciada ja des de temps antics. Molló ha reforçat el seu esperit pagès i ramader i és exemple, en tots els fòrums agrònoms, de la reconversió a què es pot acollir un territori amb conreus adients a la terra i el clima.

Anem tornant cap a casa fent l'últim tomb per sobre la muntanya de Sant Antoni i la seva ermita, testimoni viu del què aconsegueix l'esforç d'un poble, quan, fa més o menys una centúria va ser reconstruïda pels habitants de Camprodon.

El pla especial que va fomentar totes les infraestructures i augment de població que hem anat detallant ha retornat a Camprodon una prosperitat encallada durant molts anys. Ara, no s'hi veu una persiana baixada arran de carrer, l'activitat comercial i artesanal és intensa, a l'igual que en tots els pobles de la Vall, i la població viu un renaixement envejable, amb una restauració abocada a la cuina de muntanya que atrau clientela d'arreu a omplir gustosament el pap.

La independència de Catalunya, assolida per referèndum el 2042 ha estat determinant per la gestió sense entrebancs d'un país pròsper i just. La divisió territorial, recuperant les vegueries, ha permès nombroses iniciatives locals i plans de desenvolupament lligats a la necessitat de cada comarca, descentralitzant serveis i centres d'autoritat amb la fi d'autogestionar millor els recursos propis. I la convocatòria de consultes per referendar l'acció política permet una gestió més propera als interessos del ciutadà.

EL COMPROMÍS

Pseudònim: L'Ocell Meravellòs

Vaig penjar el telèfon, la ment en blanc, totalment bloquejada. Com havia estat, com podia ser? Una veu desconeguda li anuncia quelcom increïble: -"Ho sento, han desaparegut"- i, de sobte, sento un dolor intens a la boca de l'estomac, que és el lloc on el sents quan les coses fan mal de debò. Sembla ser que els Mossos han trobat una nota a l'agenda de la Sílvia: "*Cap de setmana amb la Carme*", amb el meu telèfon. Em trucaran més tard per fer-me algunes preguntes.

En un primer moment, dubto del que m'han dit. Ho he entès be? Com és possible? Poc a poc la meva ment s'activa. Penso... què em va dir la Sílvia per telèfon uns dies abans de desaparèixer? I, després, silenci total.

"Ho he fet, m'he decidit i ho tinc tot preparat. Fa temps que hi penso i he trobat la manera. De moment no et puc dir res més. Ho he de fer tota sola. Ets una bona amiga, sempre has estat al meu costat i has fet que la meva vida sigui més suportable. Sense tu, no hagués pogut fer aquest pas."

El que em diu no em tranquil·litza, ans el contrari.

-Què penses fer? Això que dius sona a comiat. No faràs cap tonteria, oi, Sílvia?.

-Carme, he de penjar!!

No sé el què pretén i el cor em bateja desbocat. Ara que ha passat el temps, penso que hauria d'haver fet alguna cosa, i més quan penso que he tingut molt a veure en un tram de la seva vida.

La Sílvia i jo som amigues des de fa uns tres anys. Ens vàrem conèixer a la feina. Nouvinguda a l'empresa com administrativa amb un contracte de pràctiques. Jo li feia de tutora, i l'assessorava i avaluava en la seva feina.

Tant aviat la vaig veure, em va subjugar. Era tota una bellesa. Tenia un caràcter dolç, alegre i natural. Plena d'energia, s'empassava a glops la vida. Era molt sociable, queia bé a tothom. Solia despertar el desig en els homes i l'enveja i admiració en les dones. Ella no era del tot conscient, més aviat li molestava l'atenció que despertava el seu físic, amb la qual cosa vestia de forma discreta intentant passar desapercebuda. Per altre banda rebia amb plaer les alabances relacionades amb la feina ben feta. Per això s'esmerçava en aprendre, en fer les coses millor que els altres i competir en un món d'adults.

-L'he vist!!! I m'ha mirat!!- Li pregunto a qui es refereix i, per la descripció que em dona, ho esbrino de seguida .

-S'ha mostrat irònic i m'ha fet sentir... petita, petita!! Soc una beneïta, m'he quedat sense paraules!! Que haurà pensat?

Torbada i impacient, m'omple de preguntes sobre aquest home, en Joan Rigol, i em demana consell sobre què pot fer per tornar-lo a veure i despertar el seu interès. Atesa la poca experiència que ha tingut amb nois, m'ofereixo a donar-li un cop de mà.

La Sílvia va conèixer en Joan un matí a la feina, coincidint a la màquina de cafè. Van ser tan sols uns minuts, però suficients per calar fons i despertar en ella uns sentiments molt intensos. Vaig ser jo qui la va animar a tirar endavant i ajudar-la en futurs encontres, amb l'excusa de portar-li dossiers i documents per les reunions que havia de fer quan en Joan visitava l'empresa. Ell era un jove advocat que col·laborava com assessor extern i a qui totes les noies volien pretendre, augurant un futur prometedor.

-Carme, ens hem promès!!, Anirem a poc a poc. Tinc tantes coses a fer encara, tants projectes!! A casa estan encantats amb ell.- Se la veia feliç i enamorada. El vent li bufava de cara i jo m'alegrava per ella.

La Sílvia, en acabar les pràctiques, va canviar de feina, decisió que no vaig entendre atès que se li va oferir un lloc fixe i ben remunerat. -Millor horari i nous reptes, i gràcies a la recomanació d'en Joan-, em va dir.

Tot li anava bé, sempre activa, ocupada. De tant en tant, ens podíem veure en algun cafè, i el temps sempre volava de tantes coses que ens havíem de dir. Bàsicament la Sílvia em parlava d'ell i dels seus projectes en comú. En Joan era un aficionat de la natura i dels esports de risc, i l'animava a compartir-ho amb ell. Amic dels seus amics, tothom l'estimava, més ben dit, el veneraven. Exercia un poder sobre els altres difícil d'explicar. Home intel·ligent, culte i de verb fàcil. No em va sorprendre que captivés la Sílvia ràpidament.

Ella es sentia afalagada.

-En Joan vol una vida millor pels dos, formar una família...M'anima a que no ens posem límits, a que continuï estudiant, a no tenir por. Però tot va tant de pressa! Resulta intens i emocionant, no creus?

Un dia em truca: van a viure junts i és feliç. Una vida idíl·lica, una caseta en un entorn natural allà al Ripollès. Viuen una relació molt intensa i se sent molt afortunada. Ell l'estima. Ho comparteixen tot i coincideixen en les aficions, la natura, el animals, els amics. Darrerament fan muntanyisme amb el seu grup d'amics. Ella fa uns primers intents d'escalada. Té por i vertigen, però no el vol decebre. Ell sempre la posa a prova, diu que els reptes enforteixen el caràcter.

-Però per què tan lluny?- li dic. -I els estudis, i la feina?

-Ens en sortirem. Hi ha internet... ho sabies??- Riu tota sola. -Em vindràs a veure, oi?

Acabo contagiant-me del seu humor, de les seves ganes de viure, del seu positivisme.

-I tant que sí!! Serà una bona excusa per fer vida sana i desintoxicar-me de tant fumar.

Passa el temps, silenci...buidor. Sé que està ocupada construint-se una nova vida. La trobo a faltar. Noto que m'oblida, però, com és que em dol tant? Em castigo a mi mateixa dient-me que soc egoista, que envejo la seva felicitat. No dec ser tan bona amiga quan poso els meus sentiments per davant i no accepto aquesta realitat.

Ja no puc més i, fora l'orgull, decideixo visitar-la. Li truco i acordo visitar-la un cap de setmana, quan en Joan és fora de viatge.

Torno a escoltar la Sílvia de sempre quan em diu -És genial.. tindrem tot el temps del món i t'ensenyaré llocs increïblement bonics. Tot un bany de naturalesa... d'amistat....- Llavors, m'animo.

Tenen una casa preciosa, una mica aïllada a prop de Camprodon. Ella es guanya la vida teletreballant fent traduccions i correccions per una editorial. Continua estudiant Literatura Clàssica a la Universitat a distància. En Joan segueix exercint d'advocat, assessorant una corporació d'empreses. Bàsicament treballa des de casa, però darrerament viatja molt i s'absenta uns quants dies. Guanya diners, d'aquí la casa. I no estan sols, sovint venen els seus amics de Barcelona per fer muntanyisme i s'omple la casa de gent. Ella fa d'amfitriona, tot ha d'estar perfecte i ell està content. Veu poc la família, en Joan li diu que la seva família és ella. En Joan és únic, a la Sílvia li molesta el flirtejar d'algunes amigues i com ell es deixa fer. Ell li diu que forma part del paper que juga i li encanta provocar-la, fer-la sentir gelosa i barallar-se amb violència i, després, fer l'amor apassionadament.

Estic sorpresa, tinc un mal pressentiment, però no li dic res sobre el malestar que em provoquen algunes coses que m'explica. No vull semblar paranoica.

-He deixat de fer escalada, ho passo fatal i em sento humiliada davant els altres quan en Joan em pressiona i insisteix. Sé que soc una decepció i ara ja hi van sense mi. En Joan em retreu que no m'esforço suficient i em rendeixo amb facilitat.

-Estàs més prima i no fas bona cara-, li dic.

-Estic embarassada i tinc marejos, això és tot. No te n'alegres per mi?

-I tant que sí... però, per què no m'ho has dit abans?

-Tenia por, volia estar segura abans no perdre'l i em cuido molt, per estar sana.... i no engreixar-me.

-I en Joan, què diu?

-Ho volia més tard, no és el moment... Però es va fent a la idea. Necessita temps. Darrerament sento que li fallo en tot.

-No ho sé, Sílvia, alguna cosa no va bé. Què fas aquí ? I ell on és?

Amb una mirada intensa i tristor infinita, m'abraça i em tranquil·litza.

-Tot va bé, Carme, no t'amoïnis.

Fem llargues passejades. Parlem del petit que ha de venir i això l'omple de felicitat i de neguit, "la por del principiant", em diu. Aquí l'aire és sa. Tots els indrets son d'una bellesa natural extraordinària. De les muntanyes es formen rierols que s'obren camí avall, i el brollar de l'aigua i el piular dels ocells ens acompanyen en la conversa i els silencis.

Ens acomiadem amb la promesa no expressada de seguir en contacte. Sento un neguit dins meu, necessito pensar...no, millor no fer-ho.

Passa el temps, li truco, només contesta en Joan, o bé ningú.

-La Sílvia no s'hi pot posar, és l'embaràs...fa llit.

-No en sabia res, què li passa?

-Ja ho saps, no és forta. Recomanació del metge, té un embaràs de risc. Estic molt amoïnada.

-Puc fer alguna cosa?

-Ja ho faig jo. Li diré que et truqui tan aviat com pugui.

Penja. Estic desconcertada.

Al cap de tres dies, truca la Sílvia.

-Tinc poc temps. Ara no puc parlar. Pateixo pel nen....

-De què cony parles, Sílvia?

Silenci... continua parlant fluix.

-Ho he fet, m'he decidit i ho tinc tot preparat. Fa temps que hi penso i he trobat la manera. Ara no puc....

I penja.

Insisteixo, però el telèfon ja no és operatiu.

Al cap de dos dies, rebo la trucada dels Mossos informant-me de la desaparició i, posteriorment, de que els han trobat. Han patit un accident fent escalada. Anaven tots dos sols. Gràcies al GPS d'un dels mòbils han pogut localitzar-los. La Sílvia és morta i en Joan, ferit i traslladat a l'Hospital Campdevàrol de Ripoll, on es recupera de les ferides.

Assisteixo al sepeli de la Sílvia, que es fa a Barcelona, amb el cor encongint; el dolor m'ofega. Allí, al tanatori, hi son gairebé tots els familiars i amics de la Sílvia. En Joan hi va tot sol. Em sorprèn que ningú no se li acosti. Em mira amb duresa i un punt de desafiament. Tremolo. Quan m'hi acosto, em diu: -Estic destrossat. Ha estat un accident terrible, no vaig poder ajudar-la. Un amarratge es va desprendre i la Sílvia va lliscar muntanya avall, i jo darrera, agafant-me on podia.

-Estàs dient que va ser ella qui va voler fer-ho?- No podia esborrar de la meua cara l'expressió d'incredulitat.

-Abans de tornar a Barcelona, va insistir a fer escalada, com una mena d'acomiadament de les muntanyes que tant estimava. Ja saps que tossuda que era!!

L'informe dels Mossos va concloure que va ser un accident, no van trobar indicis de cap altra cosa, tot i que jo vaig insistir en que ella havia deixat de practicar escalada pel pànic que sentia i pel seu embaràs. Va morir a l'acte. En Joan el varen trobar conscient entre uns matolls amb el braç trencat i ple de cops. Va tenir sort que era estiu i el clima a la nit era suau.

Passats uns dies, vaig rebre un sobre de la Sílvia. Contenia una carta i un parell de fotos que ens vàrem fer aquell cap de setmana, les dues somrient felices. Em costa llegir-la, intento frenar el plor.

"Estimada Carme,

Torno a Barcelona!!!

És possible que ho hagi fet abans que tu rebis aquest carta. Si es així, ja haurem pogut parlar de tot el que no vaig poder dir-te quan ens vam veure.

Finalment m'he decidit. Ja no podia més. He hagut de pensar en el meu fill. Gràcies a la teva visita vaig tornar a recordar qui era jo temps enrere i agafar força per enfrontar el meu destí. Vaig maquinat diferents formes de fer-ho. Fugir i córrer a la llar dels meus pares, buscar-te a tu per rebre el teu suport i consol, aprofitant l'absència d'en Joan en un dels seus viatges; però, després de rumiar-ho bé i havent-hi un fill en camí, havia d'encarar la situació d'una altra manera i arreglar les coses el més aviat possible, atès que el meu fill té un pare, en Joan.

Li vaig dir que marxava. No et pots imaginar com es va posar. Em va insultar, empenyar, acusar de si hi havia algú altre. Jo intentava mantenir la calma, fer-lo entrar en raó, calmar-lo. Les amenaces no paraven, una d'elles era la de fer-me mal, a mi i al 'malparit no nat'. Vaig anar corrent, escales amunt, fugint d'ell per tancar-me a l'habitació. Em va agafar de les cames, vaig caure i em vaig colpejar contra els esglaons. Quan va veure que em vaig fer mal, es va aturar. Després, va començar a plorar, demanant-me perdó. Però jo em vaig desfer de la seva abraçada i em vaig tancar a l'habitació, ficant-me al llit fins l'endemà.

Va ser molt dur el que va succeir, però també t'he de dir que al matí següent tot va donar un tomb. Tot i que estava atemorida, vaig decidir sortir del meu refugi. En Joan assegut al sofà. Estava trist. Va voler parlar, i jo vaig acceptar. Em va dir que havia estat tota la nit despert i que li havia servit per reflexionar sobre tot el que havia passat. Em va demanar disculpes i va acceptar els motius de la meva decisió. Se sentia molt avergonyit. Creia que ens havíem de donar un temps de separació, no fer un adeu definitiu. Jo sentia dins del meu cor que ja no l'estimava, però per tranquil·litzar-lo vaig accedir, i així ho vàrem acordar. De fet, em va ajudar a organitzar la marxa i van ser uns dies de conversa i passejades. Fins i tot el podia veure com aquell home encantador del que em vaig enamorar.

Però no pateixis, Carme, per primer cop i des de fa temps tinc les coses clares.

Tinc moltes ganes de veure't i és possible que ja ho hagi fet. Ja, ja!!!

Una abraçada,

Sílvia."

Les llàgrimes em lliscaven rostre avall sense parar, sumant-se a la buidor i a la pena que sentia per la seva pèrdua.

Una barreja de sentiments, ràbia i impotència per la injustícia d'una mort no aclarida. Culpabilitat, per no haver actuat abans mirant cap a un altre costat. Covardia.

Però amb aquesta carta la seva història no conclou. És una crida contra la impunitat i la injustícia, i pren forma dins meu com una flama, un compromís que dona un nou sentit a la meua vida. No pararé fins reunir proves i que es faci justícia.

Vuitanta-un anys amb quatre ratlles

Vaig néixer en un petit poble del Pirineu l'any 1940. Havia viscut tota la vida de pagès. Aquí al poble hi havia una sala pública i ens feien classes de 19 a 21 h, després sopàvem i ens n'anàvem a dormir. Al matí, a primera hora la mare em preparava el sarró i jo anava cap a muntanya el darrera de les vaques i cabres fins les 19 h, que era hora de tornar a classe per practicar les taules de multiplicar, que era el poc que ens ensenyaven.

Quan ja vaig tenir uns 12 o 13 anys, em van deixar anar a una sala de ball que feien sonar la música amb un piano de maneta, però amb el temps ens vam anar modernitzant i al final, ja venia en David, un home de Camprodon a tocar l'acordió, que li havia regalat l'Ajuntament. Esperava tota la setmana que arribés diumenge per poder fer el vermut i ballar, eren les úniques distraccions que tenia, això i fer bufandes i jerseis de llana per la família mentre tenia cura de les cabres.

Amb 19 anys em vaig casar amb un jove del poble, que feia de ferrer. Quan ja feia 3 o 4 anys que ens havíem casat ens vam comprar una moto, això si va ser una gran alegria! Ara ja podíem anar a les festes majors dels pobles dels voltants!

L'ofici de ferrer no donava per molt llavors i vam comprar les primeres vaques, com havíem fet tota la vida les nostres famílies, el meu home, a l'hivern sempre portava les vaques cap a Llançà i a l'estiu cap al poble; i jo mentrestant treballava en un restaurant .

Vam tenir 4 fills, i entre les vaques, les hores de treball del ferrer i les hores en el restaurant, ens vam poder fer un restaurant , i com que els 4 fills m'ajudaven, vam finalment poder fer-ne un altre, així doncs, hem tirat dos restaurants cap endavant.

Ara tinc 81 anys i m'acaben de fer un trasplantament de la vena horta, estava ben segura que no me'n sortiria, però com em deia sempre la meva mare "pit i collons", i sí, soc una dona d'empenta i collons, no hi ha res que m'espanti.

Ara ja només em queda recordar tots aquells moments i les mil aventures que vam viure. Ara, ja em toca cuidar els nets, juguem junts i m'han ensenyat a fer "Tiktoks", que son una mena de balls estranys. Tot i que m'agradaven més els que ballàvem abans, soc ben feliç de poder compartir aquests moments amb ells.

Pseudònim: La Remei

Vivint i somiant amb la música

El barri gòtic de Barcelona era un lloc únic i creatiu. Els pares van venir del poble, tot veien la ciutat com una nova oportunitat a la trista postguerra. El pis que van llogar el barri de la Ribera al carrer Alt de sant Pere, estava justament davant del Palau de la Música Catalana, què dir-vos de la meravellosa i única imatge que cada dia veiem al matí quan despertàvem. Balconades, miradors, lluminosos vitralls i petits retalls de ceràmica creant formes plenes de colors.

El pare cantava molt bé i solia anar a la coral de l'orfeó com a baríton, i així a casa ens va inculcar l'afició a la música, els seu sons i els seus cants. Recordo amb enyorança quan hi havia concerts s'obrien balcons i balconades, i tot seient a la petita terrassa escoltàvem des de Mozart, Bach, i Beethoven i tot tipus de música, però sobretot el concert de Sant Esteve que era entranyable, perquè Nadal era una festa molt celebrada i un privilegi únic.

A casa els pares eren sastres i tenien arrendada una petita botiga a la Via Laietana, just davant dels grisos, així

es deia la policia d'aquell temps tan dur amb la nostra llengua, cultura i tradicions.

L'afició del cant i la música seguien copsant la nostra vida, el pare es va apuntar com aficionat al cor del Liceu de Barcelona, llavors inimaginable que uns treballadors hi poguessin entrar, però ell deia: veniu a l'assaig que des del quart pis sentireu la cantada, veureu el magnífic escenari i gaudireu veient l'esplendorós vermell de la tapisseria de les butaques i cortinatges, la mare i els meus germans tornàvem a casa en un estat sobrenatural com si vinguéssim d'un altre món.

La sastreria començava a tenir feina, sobretot quan era època d'òpera al Liceu, senyores i senyors elegants encarregaven els vestits llargs i esmòquings. A casa, la mare emprovava els vestits en un mirall de quatre parts, perquè es pogués veure, costures, accessoris i sobretot si els hi esqueia bé la roba. Jo mirava de reüll desitjant que algun dia em pogués vestir igual. Els sons de l'òpera un pèl inesperada acompanyaven aquells dies com una història màgica.

El gòtic tenia un encant sense artificis, hi vivia gent senzilla de la terra, on també es va afegir la immigració, sobretot d'Andalusia. Hi havia esperança, ganes de treballar i de canvi. L'anecdotal del dia era tan lluny del que ara vivim, et portaven una barra de gel a casa perquè no hi havia nevera. La llet l'anàvem a buscar a la vaqueria perquè inclús en aquell barri hi havia vaques. El sereno feixugament caminant t'obria la porta del portal, tot fent un xiulet, i sabies que estava tot molt menys solitari a la fosca nit.

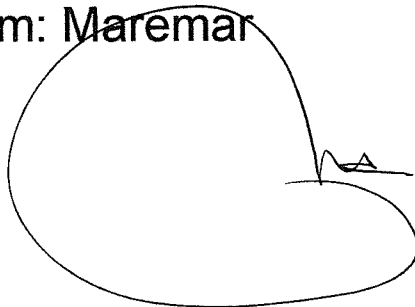
L'adolescència em va marcar a l'anar al centre excursionista de Catalunya i d'aquí l'afició a la muntanya i el senderisme, també gaudíem de la vall de Camprodon on les fonts brollaven a qualsevol lloc i les sortides eren menys difícils que altres indrets, tot estava en equilibri, muntanya en estat pur.

A l'arribar de l'excursió tots feien cap, a la plaça de Sant Jaume, a la ballada de les sardanes, suats i cansats, el so de la tenora saltàvem com a bojos fent el dia complet, muntanya, amics, alegria i música.

Joan Manuel Serrat, que dir-vos d'ell, la cançó "Paraulles D'amor" ens feia somiar amb petons i abraçades, perquè el desig ja hi era però que molt present, però només eren somnis perquè llavors fer l'amor era pecat per les dones. La vida viscuda em va fer sentir emocions úniques com a dona que aquest cop no vaig deixar escapar.

I després els hippies, els guateques, els Beatles, la música anglosaxona, les il·lusions, l'amor i el desamor, el dolor i la plenitud. Però sempre acompanyada dels sons i cants de la música al meu costat, molt a prop del cor i de les sensacions.

Pseudònim: Maremar



CORAL INFANTIL "BRINS"

L'any 1988 es va fundar la Coral Camprodon. Francesc Pujol gran músic i compositor va convocar a la gent per si volien participar a la processó dels Sants Misteris del Divendres Sant. Ens vàrem apuntar una bona colla i va ser tant el gust de cantar que plegats vàrem decidir formar la Coral Camprodon seguint així la tradició musical que ja hi havia hagut a Camprodon molts anys enrera amb la coral del Casino i la Renaixença (el meu pare hi cantava i crec que d'ell em va venir l'afició a la música i el cant coral) i molt més endavant la coral Tots Junts. Va resultar que alguns nens i nenes també hi volien participar i per això vàrem decidir formar "Els Brins". Em va ajudar la Rosa M^a Amaro i juntes emprenguerem aquest projecte que va durar 32 anys.

Recordo el dia que a l'Escola Dr. Robert varem convocar als alumnes; potser ni havien 70 o més. Alguns escoltaven amb molta atenció però d'altres estaven amb auriculars posats i no s'enteraven de res. Total que foren uns 35 alumnes que es varen apuntar i així es va formar la coral Brins. Formavem part del "Secretariat de Corals Infants de Catalunya" i assajavem a l'aula de música de l'Escola que dit sigui de pas els hi donem les gràcies per que sempre vàrem poder disposar d'aquell local.

Primer assajavem els dissabtes a la tarda però com que es varen posar de moda molts esports i caus ho varem traslladar al dissabte al migdia. Teníem un programa molt alegre que ens proporcionava el "Secretariat" i, feiem concerts de Nadal, Caramelles i intercanvis amb altres corals que acollíem a casa nostra i també anàvem a casa seva. Havíem anat a Roses a Valls a Barcelona i molts llocs més i també varem anar a França. Les cases dels cantaires ens acollien molt bé i es feien grans amistats que encara alguna vegada m'han comentat que es conserven. El menú que es feia tant a casa nostra com a casa dels altres eren macarrons i pollastre i així era assegurat que tots en menjarien.

Tinc un record molt especial de les Caramelles doncs la gent ens aplaudia molt i es veia en les seves cares la satisfacció que els hi feia de que conservéssim aquesta tradició. Anàvem per els pobles el dissabte al vespre i entràvem als restaurants on ja hi havia gent sopant i l'endemà dia de Pasqua per tots els carrers de Camprodon. Ens donàven calerons que servien per els desplaçaments i per el viatge de final de curs que feiem cada any, anàvem a la platja, a Port Aventura i passàvem alguna nit en albergs i cases rurals etc.

També i crec que tots i totes, directores i cantaires que hi varem participar tenim un gran record de les trobades al Palau Sant Jordi; més de mil cantaires junts cantant amb acompanyament d'orquestra repertoris preciosos sobretot cantates com: En Pere sense por, Tirant lo Blanc, Un concert desconcertant i moltes més que ara seria molt llarg d'anomenar. Es deia per micròfon el nom de cada coral participant i quan varen

dir Brins de Camprodon com que som un poble petit i en proporció d'altres pobles més grans erem pocs vàren reconèixer la nostra feina i valentia per mitja d'uns forts aplaudiments. També era un goig que molts pares ens hi acompanyessin i disfrutessin de la gran música que es feia

Al cap d'uns anys la Rosa M^a per problemes familiars va plegar i em va ajudar la Nuria Martí, gran flautista , molt alegre i que tenia un tracte especial amb la mainada.

El temps ha anat passant i no se si degut a altres aficions i que potser de vegades no s'aprecia prou l'esforç varem anar disminuint de cantaires fins que ja només en quedaren quatre .

Crec que varen ser uns anys preciosos i quan vaig per el carrer i em trobo amb ex cantaires veig que la seva mirada em trasmet que tenen molt bon record i que agraeixen el que vàrem fer les meves companyes i jo.

Tornarà la coral Brins? No ho sé. Si algú més jove s'impliques es podria intentar però l'ajuda principal ha de venir dels pares, ells son qui han de transmetre als seus fills l'amor per la música , l'amistat i l'esforç per tirar endavant.

Gràcies a totes les famílies que ens vareu ajudar . Visca la música!!

CANTS I RIALLES

UN REGAL POC VALORAT pseudònim (Aresté)

“ els éssers humans neixen lliures i iguals amb dignitat i en drets. Són dotats de consciència i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.”

1er. Article de la Carta de Drets Humans.

Boniques paraules! Malauradament no son reals. És molt diferent néixer home o dona i fer ho en un país ric o pobre. Seguidament el destí i les circumstàncies poden modificar la trajectòria dels éssers humans .

Però a homes i dones, rics o pobres amb indiferència del color de la pell, de les seves creences o del seu origen els hi es atorgat un gran regal.....LA VIDA!!

Però quin regal tan poc preuat!!

Els éssers humans generalment passen per el mon amb una absoluta indiferència per tot lo que els envolta, és com si fossin cecs i sords davant totes les meravelles que la vida ens ofereix .

En teoria se suposa que els humans evolucionen per millorar, jo en tinc certs dubtes. Les generacions dels nostres avis no gaudien del confort actual però jo em pregunto: som més feliços?

Lo que jo veig al meu entorn és una gran negativitat i moltes pors, masses ! Tantes que no els permet veure els colors del cel, el cant dels ocellets que ves a saber de que parlen. Aquella flor que està a punt de sortir, els mil i un sons de la natura.

O escoltar una música, llegir un bon llibre ,tenir una conversa amb alguna amigat....I per què no parlar amb aquell net o neta que ens portarà al segle actual i potser ens ajudarà a entendre'l?

Bé que cadascú prengui el camí més adient a la seva idiosincràsia, jo personalment continuaré gaudint dels núvols, la boira, el sol, tot escoltant bona música o potser passant-ho bé amb un llibre a les mans....I per suposat donant les gràcies per aquest meravellós obsequi!!!

EL LLAURER

Un dia, quan era jove, vàrem anar a plantar llaurer, abans a Beget no n'hi havia massa de llaurer, resulta que les nostres plantes van resultar ser mascle i femella i des d'aquell moment el poble està farcit de llaurer.

El llaurer és una planta màgica i amb moltes propietats, nosaltres sempre l'hem utilitzat per fer guisats i recordo amb molt entusiasme com els beneïem el diumenge de rams davant l'església, un cop beneïts penjàvem caramels dels rams i ens els menjàvem.

El llaurer m'omple de records, i cada cop que hi penso em torna a una època en què vam ser molt feliços, un temps en què Beget era ple de vida i que a poc a poc ha anat minvant.

Desitjo que, tal com li va passar al llaurer, el poble torni a omplir-se de persones corrent pels nostres carrers i veure florir una vida com la que em va tocar viure.

"Estel de Nit"

Titól

Mensajero

Pseudonium

CoKo

Sueño secretamente con ver un oso bañándose en el río... pero me siento también feliz con los corzos, las cabras, ardillas y liebres. Las hojas del roble se mecen con la brisa del atardecer y las mariposas aletean alrededor del arbusto que lleva su nombre. Me siento adormilada sobre una roca a la orilla de un arroyo. De repente un águila aparece de la nada, como si cayera directa de los cielos. Desciende planeando y se queda dibujando círculos en el aire, unos trescientos metros por encima de mi cabeza. Veo sus ojos, su pico y sus enormes alas cuya embergadura alcanza casi los dos metros. Me mira, reconociéndome silenciosamente. Entonces desaparece bajo el manto de nubes tenues pasando al otro lado, cruzando la frontera, hacia Prats de Molló. En mi imaginación veo el vuelo del águila reluciente sobre el reflejo del agua. Me dejo girar y girar, reflexionando sobre aquellos momentos que perdí de vista, los giros y vueltas en mi vida, mientras permanezco sentada en quietud, como un pájaro en su nido. No necesito moverme para volar.

Una vez un indio me contó que el águila, o "águila dorada" es el ave que vuela más alto en el mundo y actúa como mensajera entre los espíritus de nuestros ancestros y las generaciones sucesivas de terrícolas. El águila parece venir de un orden superior. Ellas trabajan "algo" que conecta todos los tiempos. Inmediatamente, sentada al lado del agua, supe que mi padre era el águila dorada saludándome. Sonríe y aunque ha desaparecido de mi vista, comienzo a contarle sobre la Alta Garrotxa y el Costa Bona, sobre la nieve del pasado invierno, sobre los robles gigantes que encantan el bosque, sobre el cuco que está de regreso en la zona y sobre Cannalun, una casa antigua cerca de Rocabruna, donde vivimos temporalmente y que es una casa llena de secretos. Finalmente le cuento que me estoy haciendo mayor y que apenas puedo moverme con dificultad, que camino con dos muletas y por tanto con cuatro piernas.

Mi padre se mantiene silencioso como solía hacer. Alto, vuela cada vez más alto, en el crepúsculo tibio del atardecer. No hubo montaña demasiado alta para mi padre. Vestido con un jersey destartado y unos pantalones bombachos, le asoman por debajo los calcetines granates con copos de nieve bordados, que mi madre le tejió por su cumpleaños.

El águila es mi pájaro preferido. Los dedos de sus alas apuntando majestuosa y elegantemente y sus ojos que nunca duermen. Las aves están constantemente moviéndose

y nosotros no tenemos porqué. No somos criaturas voladoras. Pero podemos imaginarnos flotando y dando vueltas circulares.

Porque los pájaros vuelan, yo puedo volar.

Al poco tiempo marché a Camprodon a hacer algunas compras. A paso ligero voy tomando las curvas ya que no hay coches en la carretera. En el supermercado, merodeo por la pescadería sin saber que les apetecerá cenar a los invitados ni decidirme por el mejor chocolate para fundir sobre los profiteroles. Hay días en los que deambulo indecisa, quizá porque he cocinado demasiado en mi vida, hasta que me doy cuenta que tengo prisa. En el camino de vuelta acelero con determinación. En un momento dado veo una sombra al frente. Un ave de presa sobrevuela justo por encima del coche. Al inclinarme sobre el volante puedo verla. Desconcertada sigo su sombra que me conduce a las montañas. Así me fuerza a disminuir la velocidad y no ignorar su rumbo. Después de cinco minutos, el ave vuelve a volar alrededor de mi coche. Veo un pico amarillo y un ojo dominante. Es el águila! Navegamos juntas la carretera en perfecta unión. Como solía sentarme de espaldas en el asiento para niños de la bici de mi padre, con mis manos bajo las suyas, apoyadas sobre el manillar. En la cesta trasera, la bolsa con limonada y bollos de pan. Mi madre y mi hermana iban caminando. Juntos atravesábamos las siete colinas hacia un pequeño lago donde remábamos perezosamente en una barca hasta el centro del mismo para tirarnos desde allí al agua. De repente el águila cambia de dirección, desapareciendo en el bosque.

Continuo a ritmo de caminata, mirando fijamente entre las incipientes ramas de los avellanos. En vano. Despegó de nuevo. El mensajero me dice que cuide mi vida ya que es corta pero muy especial.

Tocada, me concentro en las curvas de la carretera frente a mí como si buscara esa parte perdida de mí misma.

"Quan era petita"

Jo sóc nascuda a les Ferreres en plena retirada a l'any 39 i és una casa que està a tocar de les mines. Allà vàrem passar la postguerra molt malament. No vàrem poder anar a estudi fins que jo tenia set anys. Tardàvem mitja hora caminant de casa fins al poble. Hi havia molta mainada i la majoria de nosaltres ens trobàvem amb la mateixa situació. El col·legi estava molt bé. La mestra vivia a l'escola, a la part de dalt. La gent de les cases l'ajudaven molt amb tot. L'església la van cremar per la guerra, però després, al cap d'un temps la van restaurar.

Tothom, petits i grans ens feien treballar molt en el camp, talallar (vigilar) les vaques i munir-les per aconseguir la llet per poder prendre, criar gallines, porcs, xais...

Es collien moltes trumfes, molt de blat i secla (sègol). Els hiverns solien ser molt freds, llargs i durs perquè nevava molt i les cases no tenien les mateixes condicions i comoditats com avui en dia. Del meu record, la gent havia treballat molt a les mines tant gent de fora com molta gent del poble de Rocabruna.

Es celebraven unes festes molt maques i grans. Hi havia molta gent que venien dels veïnats del costat i hi havia varies orquestres i tot. Teníem ajuntament, alcalde, tinent d'alcalde i altres. Tot i això havíem d'anar a Beget per fer tota la paperassa. Casi tothom es feien el pa i la llenya pel forn i per coure'l i fer foc. No hi havia llum i moltes cases estaven sense aigua a dins. Això feia que haguéssim d'anar al riu a netejar-nos i fer la bugada. Hi havia tres hostals que servien a tothom. A totes les cases feien la matança de porc. Els uns s'ajudaven als altres, tothom s'ajudava per tot. Cuinàvem amb carbo i llenya. També, el poble es feia el seu propi carbó.

Com he dit abans, aquí tothom treballava al camp i tot estava conreat. És a dir, tot estava net i no hi havia tants arbres. Quan plovia molt no es podia passar ni als recs ni als rius. Per tant, després vàren arreglar una mica la carretera i es van fer uns ponts.

Una mica més tard, a cada casa es va instal·lar llum de botano per facilitar una mica més la vida.

Ocell de matinada